

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

РЕФЛЕКСІЇ

Antonova Toneva Adriana	DEMOCRATIC TRANSFORMATION AND EUROPEAN GOVERNANCE STANDARDS IN CONDITIONS OF CONTEMPORARY SECURITY CHALLENGES	534
Taşcu-Stavre Miroslav	UKRAINIAN–ROMANIAN CROSS-BORDER COOPERATION AS AN INSTRUMENT OF EUROPEAN INTEGRATION	537

СЕКЦІЯ 6. РЕГІОНАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Бондар Віта	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ: РОЛЬ ГРОМАД У РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ВІДБУДОВИ	540
Вареник Софія, Тимошенко Наталія	ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ЯПОНІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ	543
Гавриленко Анна, Гринько Віталій	ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЗАЛІЗНИЧНОЮ ЛОГІСТИКОЮ В УМОВАХ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ	547
Гранін Данііл	ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МЕДІА ДО СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	548
Гринько Віталій	СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ПОСЛУГ В ГРОМАДІ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН (РЕГІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ)	551
Козловська Людмила, Чернишов Олександр	РОЛЬ МІГРАНТІВ-БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ В УКРАЇНІ 2022-2026 РР. В ЛОКАЛЬНИХ СТРАТЕГІЯХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЄС	554
Петришина Дар'я, Бурковська Анна	СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	558
Попазогло Артур	ПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР	561
Постернак Ірина, Постернак Сергій, Постернак Олексій	ЕНЕРГОЕФЕКТИВНА СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОДЕСИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ВИКЛИКІВ	565
Проноза Інна, Ляшенко Софія	РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	569
Хлистун Єгор, Бодирєв Дмитро	ПЕРЕДОВІ ПІДХОДИ У ВОГНЕВІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ: ПОТОЧНИЙ СТАН І МАЙБУТНІЙ РОЗВИТОК	575
Shkurov Yevhen	BRANDING IN THE CONTEXT OF FORMING THE CITY'S VALUE PROPOSITION	578

2. Козир С. В. Децентралізація та регіональна політика відновлення України в умовах воєнного стану: проблеми і рекомендації. *Empirio*. 2025. Т. 2, № 1. С. 15–26. DOI: 10.18523/3041-1718.2025.2.1.15-26.

Постернак С. О.,

кандидат технічних наук, доцент,
енергетичний аудитор будівель та процесів

Постернак І. М.,

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри організації будівництва та охорони праці,
Одеська державна академія будівництва та архітектури

Постернак О. С.,

здобувач вищої освіти "Магістр" ОПП "Промислове і цивільне будівництво",
Одеська державна академія будівництва та архітектури
м. Одеса, Україна

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНА СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОДЕСИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ВИКЛИКІВ

Сучасний етап розвитку енергетичного сектору Одеси характеризується глибокою трансформацією, зумовленою поєднанням глобальних кліматичних зобов'язань та екстремальних викликів національній безпеці. Протягом останнього п'ятиріччя муніципальна енергетична стратегія міста еволюціонувала від стандартних заходів з термомодернізації до побудови комплексної системи енергетичної стійкості (resilience), заснованої на принципах децентралізації, когенерації та впровадження відновлюваних джерел енергії. Одеська агломерація, будучи стратегічним морським вузлом та великим промисловим центром, зіткнулася з необхідністю радикального переосмислення підходів до енергозабезпечення критичної інфраструктури та житлового сектору в умовах системного дефіциту потужності в об'єднаній енергосистемі України.

Фундаментальною основою енергетичної політики міста залишається Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 року [3]. Цей документ був розроблений у межах європейської ініціативи «Угода мерів», до якої місто приєдналося для синхронізації локальної політики з цілями Європейського зеленого курсу [4]. Ключовим стратегічним завданням, задекларованим у Плані дій сталого енергетичного розвитку та клімату

(ПДСЕРК), є скорочення викидів діоксиду вуглецю CO₂ на території громади щонайменше на 30% до 2030 року. Досягнення цього показника передбачає трирівневий підхід: підвищення енергоефективності кінцевого споживання, модернізацію систем генерації та транспортування енергії, а також заміщення викопного палива відновлюваними джерелами.

Протягом 2022 - 2024 років стратегічний фокус був вимушено зміщений у бік забезпечення живучості міських систем. Прийнята «Концепція енергетичної безпеки Одеси на 2023–2028 роки» стала відповіддю на загрози руйнування централізованої енергосистеми [2]. Вона інтегрує заходи ПДСЕРК у контекст воєнного стану, роблячи акцент на створенні «островів» автономного енергозабезпечення. Стратегічні напрямки розвитку Одеської області до 2030 року підкріплюють ці муніципальні ініціативи, визначаючи збереження соціально-економічної стабільності через поступове покращення життєвих умов та впровадження енергоощадних технологій як пріоритетний сценарій [5].

Житловий сектор Одеси споживає близько 40% усіх енергоресурсів міста, причому питоме споживання енергії в багатоквартирних будинках на 30-50% перевищує середні показники країн Європейського Союзу [1]. Велика кількість будівель була зведена за радянськими нормативами без урахування вимог енергозбереження, що призводить до значних тепловтрат через огорожувальні конструкції та нерегульовані системи опалення.

Протягом 2020-2025 років ключовим інструментом модернізації житла став державний Фонд енергоефективності, що працює за підтримки ЄС та уряду Німеччини. Програма «ЕНЕРГОДИМ» надає ОСББ гранти на часткове відшкодування витрат на комплексну термомодернізацію.

Одеса активно використовує механізми Фонду, доповнюючи їх муніципальними стимулами. Міська влада продовжує частково компенсувати учасникам програм Фонду відсотки за кредитами та частину витрат на впровадження енергоефективних заходів. Це дозволяє ОСББ реалізовувати такі заходи, як встановлення індивідуальних теплових пунктів (ІТП) з погодним регулюванням, утеплення фасадів та модернізація внутрішньобудинкових мереж.

В умовах воєнного стану енергоефективна стратегія Одеси стала невіддільною від міжнародної гуманітарної та технічної допомоги. Основними партнерами міста виступають USAID, ПРООН, GIZ та NEFCO. Пріоритетом допомоги у 2023...2025 роках стало обладнання, що дозволяє підтримувати роботу систем водопостачання та теплопостачання під час тривалих відключень світла.

Вагомим технологічним компонентом сучасної енергетичної стратегії Одеси є розвиток розподіленої когенерації. Традиційна модель теплопостачання міста, заснована на великих районних котельнях, продемонструвала свою вразливість перед системними аваріями в електромережі. Відсутність електричного живлення для насосного обладнання унеможливорює подачу тепла, навіть якщо сама котельня фізично не пошкоджена. Вирішенням цієї проблеми став перехід до когенерації – технології комбінованого виробництва тепла та електрики.

Проекти корпорації NEFCO в Одесі, хоча й дещо сповільнилися через воєнні ризики, залишаються орієнтованими на глибоку термомодернізацію освітніх закладів. Заміна вікон, встановлення ІТП та переведення шкільних котельнь на альтернативні види палива (деревні відходи, торфобрикети) дозволяють не лише економити бюджетні кошти, а й підвищувати комфорт навчання.

Розвиток відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) в Одесі розглядається не лише як кліматична вимога, а як елемент стратегії фізичного захисту енергосистеми. Розподілена генерація на основі сонячної енергії є менш вразливою до ракетних атак порівняно з централізованими ТЕЦ, оскільки локальні об'єкти (наприклад, дахові сонячні панелі) важче виявити та знищити масово.

Одеса володіє значним природним потенціалом для розвитку сонячної енергетики завдяки високому рівню інсоляції. У 2023-2025 роках спостерігається зростання кількості проектів з встановлення СЕС на об'єктах критичної інфраструктури та бізнесу.

Однак розвиток ВДЕ стикається з низкою регуляторних бар'єрів: труднощі з отриманням технічних умов на приєднання до мереж, відсутність чіткої системи стимулювання для муніципальних проектів ВДЕ, які не орієнтовані на продаж енергії, а на власне споживання (self-consumption), необхідність нарощування компетенцій місцевих громад для управління складними гібридними системами енергопостачання.

Перспективним напрямком для Одеси є також використання теплового потенціалу морської води та лиманів. Хоча проекти з використання теплових насосів великої потужності наразі перебувають на стадії концептуальних обговорень.

Для подолання виявлених проблем та досягнення цілей сталого розвитку до 2030 року Одеса має вжити низку рішучих кроків:

Радикальне прискорення проектів децентралізації. Встановлення та запуск когенераційних установок має стати пріоритетом №1 для муніципалітету.

Розширення доступу до фінансування для житлового сектору. Муніципалітет має виступити гарантом для залучення кредитів на термомодернізацію будинків без ОСББ, використовуючи механізми сервісних контрактів (ЕСКО) або пілотні проекти міжнародних агенцій.

Створення міського «револьверного фонду» енергоефективності. Використання прибутків від реалізації електроенергії новими когенераційними установками для фінансування заходів з утеплення житла та модернізації мереж створить сталий фінансовий цикл.

Стимулювання розподіленої генерації на ВДЕ. Спрощення процедур для встановлення сонячних панелей на дахах багатоквартирних будинків та муніципальних об'єктів.

Прозорість та антикорупційний контроль. Перехід до відкритих торгів на платформі Prozorro для всіх робіт, пов'язаних з енергетичною безпекою, та публічна звітність про використання міжнародної допомоги через платформу DREAM.

Інтеграція системи енергоменеджменту в реальний сектор. Поширення моніторингу на промислові підприємства міста з наданням пільг за досягнення показників енергоефективності.

Література:

1. Henriette Weser, Dinara Saparova, Pavel Bilek. Financial instruments to catalyse energy efficiency investments in residential buildings: *analytical report*. Rouven Stubbe Berlin/Kyiv, October 2024. 39p. URL: https://www.lowcarbonukraine.com/wp-content/uploads/LCU_PP_03_2024_Energy_Efficiency.pdf
2. Концепція енергетичної безпеки міста Одеси на 2023–2028 роки: схвалено рішенням Одеської міської ради № 1158-VIII від 03.05.2023. *Офіційний сайт міста Одеси*. URL: <https://www.omr.gov.ua/ua/acts/council/197682/>
3. Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 червня 2024 р. № 587-р. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України*. URL: <https://me.gov.ua/download/82162352-5d98-428a-8079-24b31b93fb03/file.pdf>
4. Оксана Кисіль, Олександр Кабан. Розробка Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату: презентація. *Всеукраїнська Асоціація об'єднаних територіальних громад*. URL: <https://hromady.org/wp-content/uploads/2019/09/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf>

5. Філіппов В.Ю., Нейков С.О., Янгулов Е.П. Стратегічні напрями сталого розвитку Одеської області до 2030 року. *Науковий журнал Економіка: реалії часу*. 2024. №2(72). С. 97–108. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No2/97.pdf>

Проноза І. І.,

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук і права
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Ляшенко С. Е.,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності «Політологія»
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Регіональна політика Європейського Союзу є важливим інструментом забезпечення збалансованого розвитку територій, зменшення соціально-економічних диспропорцій та підвищення конкурентоспроможності регіонів. Її реалізація ґрунтується на принципах солідарності, субсидіарності [3] та партнерства, що дозволяє ефективно поєднувати наднаціональні та національні інтереси у сфері розвитку територій.

У сучасних умовах європейської інтеграції України питання адаптації регіональної політики до стандартів ЄС набуває особливої актуальності. Зокрема, важливим є врахування досвіду функціонування політики згуртованості ЄС, яка спрямована на підтримку менш розвинених регіонів та стимулювання економічного зростання [4], що відкриває нові можливості для трансформації українських регіонів.

Водночас трансформаційні процеси в Україні супроводжуються значними викликами, зокрема наслідками воєнних дій, нерівномірністю регіонального розвитку та необхідністю ефективного використання ресурсного потенціалу територій. У цьому контексті особливого значення набуває впровадження

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції